

Tekoälyverkoston taustapaperi 7

Tekoälystä puhuttaessa on tärkeää tehdä ero ns. kapean tekoälyn (artificial narrow intelligence, ANI), ns. yleisen tekoäly (artificial general intelligence, AGI) sekä ns. superälyn (artificial super intelligence, ASI) välillä.

Yleinen tekoäly viittaa koneen kyvykkyyteen suorittaa älykkyyttä vaativia tehtäviä samalla tavalla kuin ihminen, yleistäen ja abstrahoiden oppimaansa hyödyntääkseen sitä erilaisissa älykkyyttä vaativissa tehtävissä. Tällä hetkellä käytettävissä olevat kehittyneimmätkin tekoälysovellukset ovat kapeaa tekoälyä, sillä ne toimivat pelkästään siinä kapeassa tehtävässä, mihin ne on luotu toimimaan. Yleisen tekoälyn kehittyminen nähdään mahdollisena koneoppimisen ja neurotieteiden yhteistyössä, mutta asiantuntijat ovat hyvin eri mieltä aikataulusta - arviot vaihtelevat kymmenestä sataan vuoteen¹.

Superälyllä puolestaan viitataan tekoälyyn, jonka kyvykkyydet ylittäisivät selkeästi ihmisen älykkyyden useilla osa-alueilla, joka pystyisi kehittämään itse itseään ja olisi mahdollisesti jopa itsetietoinen. Joidenkin tutkijoiden mukaan superäly voisi kehittyä yleisen tekoälyn keksimisen jälkeen, kun taas toisten mielestä superälyn syntyminen ei ole näköpiirissä tai edes ylipäättään mahdollista.

Tekoälyn yhteiskunnallisista vaikutuksista, mahdollisuuksista ja riskeistä, sekä sääntelystä puhuttaessa tulisi fokus olla 80 prosenttisesti kapean tekoälyn sovelluksissa, jotka ovat siis jo nyt käytettävissämme. Pelkästään kapean tekoälyn laajamittainen käyttöönotto tulee aiheuttamaan suuria muutoksia talouteen, yhteiskuntaan ja jokaisen meistä elämään ihan lähivuosina. Meidän tulee reagoida tähän muutokseen nopeasti.

Mikäli yleinen tekoäly jossain vaiheessa kehittyi, on muutoksen voima vielä kertaluokkaa suurempi. Koska tällainen suuri muutos on jollakin aikavälillä mahdollinen, tulisi meidän käyttää 15 prosenttia huomiostamme muutoksen vaikutusten ja ajankohdan arviointiin.

Vaikka superälyn kehittyminen lähiaikoina on kovin epätodennäköistä, olisi sen syntymisellä luultavasti valtavat ennakoimattomat vaikutukset elämäämme. Riskien hallinnan näkökulmasta meidän olisikin käytettävä 5 prosenttia huomiostamme tekoälyn kehittymisen seurantaan.

¹ <https://aiimpacts.org/ai-timeline-surveys/>